

## דף פא.

או"ח סימן תריב סעיף ו  
עיין בסעיף הקודם

עין משפט ד.

או"ח סימן תריב סעיף ט  
עיין לעיל דף פ. עין משפט ד

עין משפט ה.

## דף פא:

או"ח סימן תרח סעיף א

עין משפט א.

א. אוכלים ומפסיקים קודם בין השמשות שצריך להוסיף מחול על הקודש<sup>פ</sup>, ותוספת זו אין לה שיעור אלא מוסיף מעט או הרבה<sup>ז</sup>.

או"ח סימן תרכד סעיף ב

עין משפט ב.

ב. צריך להוסיף מחול על הקודש<sup>ק</sup> אחר צאת הכוכבים.

פ. יומא דף פ"א ע"א, והוא מדבר תורה, כ"כ הרי"ף והרא"ש גם ממלאכה, אבל מדברי הרמב"ם בפ"א משביתת עשור נראה שסובר שאין תוספת זו מדבר תורה אלא בעינוי, אבל לא בעשיית מלאכה לא בשבת ולא ביוה"כ, ומשמע מדברי השו"ע שפוסק כהרמב"ם. אבל הרדב"ז כתב שגם להרמב"ם יש תוספת דבר תורה גם ממלאכה בשבת ויוה"כ, וכדברי הרי"ף והרא"ש, וכך נקטינן להלכה להחמיר. כה"ח אות א'.

והגם שצריך להוסיף מחול על הקודש דבר תורה, מ"מ אין בו עונש כרת דרק עיצומו של יום ענוש כרת. מ"ב אות א'. וה"ה ביציאתו צריך להוסיף מחול על הקודש דבר תורה דכתיב מערב עד ערב. מ"ב שם.

צ. קודם בין השמשות דבין השמשות עצמו ספק יום ספק לילה ובלי לימוד צריך לפרוש מספק, ומספק כרת. וזמן בין השמשות אחר השקיעה הוא מהלך ג' רביעי מיל. מ"ב אות ב'.

והכלבו כתב דצריך להפסיק לאכול בעוד השמש בראשי האילנות.

ק. בין באיסור אכילה בין בעשיית מלאכה, ואין שיעור לתוספת. מ"ב אות ג'.

עין משפט ג.

או"ח סימן רפא סעיף ב

ג. י"א דצריך להוסיף מחול על הקודש<sup>ר</sup> וזמן תוספת זו הוא מתחלת השקיעה שאין השמש נראית על הארץ עד זמן בין השמשות, והזמן הזה שהוא ג' מילין ורביע שהוא כשעה בערך, רצה לעשותו כולו תוספת עושה, רצה לעשות ממנו מקצת עושה, ובלבד שיוסיף זמן שיהיה ודאי יום, מחול על הקודש.

ד. שיעור בין השמשות הוא ג' רביעי מיל שהם מהלך אלף ות"ק אמות קודם הלילה.

הגה: ואם רוצה להקדים ולקבל עליו השבת מפלג המנחה<sup>ש</sup> הרשות בידו.

ר. הרי"ף והרא"ש ורוב הפוסקים, אבל להרמב"ם אין תוספת לשבת כלל אפי' מדרבנן כמבואר בב"י, ומשום כך כתב השו"ע י"א, אבל הדרב"ז כתב דגם לדעת הרמב"ם יש תוספת שבת מדרבנן, ויש אומרים דאורייתא. וגם הנשים חייבות בתוספת שבת ויו"ט, כה"ח אות ט"ז מתוס'. ויש ליזהר לסיים מנחה בע"ש כמה דקות לפני השקיעה ע"מ לקבל תוספת השבת בודאי יום.

וכתב ה"ה דתוספת שבת היא בעשה ואינו בלאו וכרת, כה"ח אות י"ז.

ש. דהיינו שעה ורביע קודם צה"כ כמ"ש בס"י רל"ג סעיף א'. ואם קיבל קודם פלג המנחה אין קבלתו קבלה, כה"ח אות כ"א. ולדעת האר"י ז"ל באמירת בואי כלה שמקבל תוספת נפש דבחינת לילה הוי קבלה.

עין משפט ד.

או"ח סימן תרד פ"א

א. מצוה לאכול בערב יוה"כ ת ולהרבות בסעודה א.

הגה: ואסור להתענות בערב כיפור אפי' תענית חלום ב.

ת. ברכות דף ח' ע"ב וביומא פ"א, ובמדרש המובא בטור עם המעשה דחייט אחד, שקנה בעיה"כ דג ששנה זוז בחמשה זהובים לקיים כל האוכל בט' כאילו התענה גם בו ע"ש. ואמרו חז"ל כל האוכל בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי והיינו שנותים לו שכר כאילו התענה ב' ימים חוץ משכר התענית של יום העשירי. פר"ח. והטעם ע"פ סודן של דברים בשער הכוונות דף ק' ע"ד כיון שבכל יום מעשרת י"ת נתקן בחינת החיצוניות ע"י האכילה ושתייה וברכותיהם, וביום הכיפורים אסור לאכול ע"כ צריך להרבות באכילה ושתייה בערב יוה"כ כדי לתקן בחינת החיצוניות של יום הכיפורים עצמו. וע"כ לפחות יעשה ב' סעודות על הפת כדי שיצטרך לברך המוציא וברכת המזון לתקן בחינת החיצוניות ע"י האכילה ושתייה והברכות ובסעודה ראשונה יכוין לתקן החיצוניות דיום תשיעי, ובסעודה המפסקת יכוין לתקן חיצוניות של יום הכיפורים. ויש נוהגים לבצוע על לחם משנה כמו ביו"ט, וכ"כ היפה ללב בשם השל"ה.

א. כדי שיוכלו להתענות ולא יזיק להם התענית, ומצוה לאכול דגים. טור. ממעשה של החייט שהובא במדרש איכה ובב"ר פ"א. בן איש חי פ' וילך אות א'. ובבן איש חי שם כתב שיאכל הדגים בסעודת שחרית דוקא.

ובתשובת רע"א סי' ט"ז כתב להסתפק אם אשה חייבת לאכול בערב יוה"כ, שאפשר שהן פטורות מצד מצות עשה שהזמן גרמא, או שנאמר כיון שחייבות בצום העשירי ה"ה בערב יוה"כ חייבות באכילה. ובתשובת כתב סופר סי' ק"ב פשט ספיקו וכתב שגם הנשים חייבות בערב יוה"כ באכילה דזיל בתר טעמא כדי שלא יזיק להם הצום. ושם הסתפק בחולה שע"פ צואת הרופא אסור לו לצום ביום כיפור אם מחוייב הוא באכילה בערב יוה"כ, וכתב שלא מלאו לבו להקל, ועיין בשו"ת יביע אומר ח"א סי' ל"ז. ומ"מ הגם שיש להרבות בסעודה יאכל דברים קלים כגון דגים ועופות שלא יהיה שבע ומתגאה ביוה"כ. ט"ז ס"ק א', וכמבואר בסי' תר"ח סעיף ד'.

ב. ואם האיסור הוא מן התורה או מדרבנן עיין בסי' תק"ע. ואסור לו להתענות בערב יוה"כ אפי' תענית חלום מטעם שמא ח"ו יבא לידי איסור כרת שלא יוכל לצום ב' ימים רצופים. כה"ח אות ח' ממהרי"ל.

ועוד טעם שאפי' תענית חלום אסור להתענות, כיון שכל האוכל בתשיעי כאילו התענה בו, וא"כ הוי כאילו התענה באכילתו בתשיעי. ט"ז ס"ק ב'. ואם רוצה להתענות עד סמוך לסעודה המפסקת יש מתירים. מ"ב אות ב'. אך נכון לפדות תעניתו או יתענה יום אחר. כה"ח אות י"ג.

עין משפט ה.

או"ח סימן תריב סעיף ה

ח. ח. פלפלים או זנגביל אם הם יבשים<sup>ג</sup> פטור דלא ראויים לאכילה, ואם הם רטובים חייב.

עין משפט ו.

או"ח סימן רג סעיף ו

ו. ה. הזנגביל שמרקחין אותו כשהוא לח מברכין עליו אדמה<sup>ד</sup>, וה"ה אם הוא יבש ומרקחין אותו כדי שיהיה ראוי לאכילה<sup>ה</sup>.

עין משפט ז.ז.ט.

או"ח סימן תריב סעיף ז

ז. ז. אכל עלי קנים או לולבי גפנים שלבלבו קודם ר"ה פטור דעץ בעלמא הם, ואם לבלבו בארץ ישראל מר"ה עד יוה"כ חייב שעדיין רכין הם.

עין משפט י.

או"ח סימן תריב סעיף ט

ט. ט. השותה ביוה"כ מלא לוגמיו<sup>ו</sup> פי' מלא פיו חייב, ומשערים בכל אדם לפי מה שהוא גדול או קטן.

ולא מלא לוגמיו ממש אלא כדי שיסלקנו לצד אחד בפיו ויראה כמלא לוגמיו, והוא פחות מרביעית<sup>ז</sup> באדם בינוני. וכל המשקים מצטרפים

ג. ג. אבל לחים דחזי לאכילה חייב, כ"כ רש"י. אבל אם הם לא חזו לאכילה כגון שחריפים מאוד אף ברטובין פטור שאין דרך אכילה בכך. כה"ח אות ט"ל.

ד. ד. וי"א היינו חתיכות ולא הפסיד צורתו אבל טחון וכתוש שאיבד צורתו מברכין עליו "שהכל", כה"ח אות כ"א.

ה. ה. ועיין בכה"ח אות כ"ג כמה חילוקים מסי' ר"ב סעיף יו"ד לגבי אגוז רך. וצ"ל דכאן רוצה לאכול הזנגביל ע"י המרקחת, אבל בסימן ר"ב סעיף ט"ז שם התעורבת בטלה את הזנגביל.

ו. ו. וי"א דקים להו לחכמים דבמלא לוגמיו שלו מתיישבת דעתו ולא בשיעור לוגמיו של חבירו. מגמ' ביומא פ' ע"ב.

ז. ז. משמע פחות קצת מרביעית, וכ"כ הפר"ח. אבל בחינוך בפ' אמור כתב שהוא כביצה ופחות מכאן אין בו איסור כרת.

\*\*\*\*\*  
את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477  
email: minchat.aaa@gmail.com

לשיעור.

הגה: שתה משקים שאינם ראויים לשתייה כגון ציר וחומץ חי פטור, אבל חומץ מזוג חייב.

והדג"מ כתב דעכ"פ הוא יותר מחצי רביעית, וכ"כ בשו"ע בסי' רע"א סעיף י"ג שמלא לוגמיו הוא רובו של רביעית. וא"כ כשנותנים לחולה לשותות יש לתת לו פחות מעט מרוב רביעית, כ"כ בתשובת רע"א סי' קנ"ד. כה"ח אות מ"ב.  
ולפעמים באדם קטן המלא לוגמיו הוא פחות מרוב רביעית. מ"ב אות כ"ז.